

UCHWAŁA NR XLIV.452.2021

RADY GMINY DARŁOWO

z dnia 20 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wsparcia, Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych w Gminie Darłowo na lata 2022 – 2024

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372, poz.1834) oraz art.17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876, 2369 z 2021 r., poz. 794,. 803, 1981), po zasięgnięciu opinii Rady Seniorów Gminy Darłowo, **Rada Gminy w Darłowie uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje do realizacji Program Wsparcia, Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych w Gminie Darłowo na lata 2022 – 2024 stanowiącym załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Program jest elementem polityki społecznej gminy Darłowo i ma na celu podniesienie jakości życia osób starszych.

§ 3. Zobowiązuje się Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie do składania Radzie Gminy Darłowo rocznych sprawozdań z realizacji Programu w terminie do 30 czerwca następnego roku.

§ 4. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Przewodniczący Rady Gminy Darłowo

Grzegorz Hejno

Załącznik do Uchwały
Nr XLIV.452.2021
Rady Gminy Darłowo
z dnia 20 grudnia
2021 roku

Program Wsparcia, Aktywności
Społecznej i Integracji Osób Starszych
w Gminie Darłowo
na lata 2022-2024

Darłowo 2021r.

Spis treści:

Wstęp.....	3
Rozdział I. Kontekst i diagnoza programu.....	4
I.1. Kontekst	4
I.2. Dane podstawowe	4
I.3. Osoby starsze w Polsce	6
I.4. Osoby starsze w Gminie Darłowo	7
Rozdział II. Formy pomocy dla seniorów	8
II.1. Usługi opiekuńcze.....	8
II.2. Dzienny Dom „Senior +” w Wiekowie.....	9
II.3. Programy i inicjatywy profilaktyki zdrowotnej i społecznej	10
II.4. Zespoły Śpiewaczy	15
II.5. Kluby Seniora	15
II.6. Koła Gospodyń Wiejskich.....	17
II.7. Place rekreacji ruchowej.....	17
II.8. Dofinansowanie imprez na rzecz seniorów	18
II.9. Rada Seniorów	20
Rozdział III. Misja, obszary działania, cele.....	21
III.1. MISJA.....	21
III.2. OBSZARY DZIAŁANIA	21
III.2.1. Obszar I: Profilaktyka zdrowotna	21
III.2.2. Obszar II: Infrastruktura i usługi socjalne	21
III.2.3. Obszar III: Aktywność seniorów i ich udział w życiu społecznym	22
III.2.4. Obszar IV: Integracja międzypokoleniowa	23
Rozdział IV. Wskaźniki	24
Rozdział V. Monitoring i ewaluacja	26
Podsumowanie.....	27
Bibliografia	28
Załączniki	30

Wstęp

Program Wsparcia, Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych w Gminie Darłowo na lata 2022-2024, zwany dalej Programem, jest kontynuacją działań w ramach gminnej polityki senioralnej. Program jest zgodny z celem strategicznym nr 2 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Darłowo na lata 2021-2027, tj.: Zwiększenie efektywności systemu pomocy i integracji, w szczególności osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami.

Adresatami Programu są osoby starsze z terenu wiejskiej gminy Darłowo.

Ustawa z dnia 11 września 2015r. o osobach starszych definiuje osobę starszą jako osobę, która ukończyła 60 rok życia.¹

W literaturze życie człowieka podzielone jest na kilka okresów: dzieciństwo, młodość, wiek dojrzały oraz wiek starczy i starość sędziwa. Starzenie i starość są nierozłączne. Starzenie się jest naturalnym, długotrwałym i nieodwracalnym procesem fizjologicznym, któremu podlegają wszystkie organizmy żywe, w tym człowiek. Zjawisko dokonuje się na płaszczyźnie biologicznej, psychicznej i społecznej.²

W konwencji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) okres starzenia się dzieli się na: starość wczesną (wiek podeszły) przypadającą na przedział wieku 60-74 lata, starość pośrednią (faza starości pełnej), do której zalicza się osoby mające 75-89 lat oraz starość późną (faza długowieczności), będącą udziałem tych, którzy ukończyli 90 lat i więcej.³

Program Wsparcia, Aktywności i Integracji Osób Starszych w Gminie Darłowo ma na celu tworzenie warunków do działań promujących aktywność seniorów, zapewniających poczucie bezpieczeństwa, wsparcia, określa zadania mające na celu przystosowanie infrastruktury do potrzeb i możliwości osób starszych a także integrację wewnątrz i międzypokoleniową. Ma na celu zmianę sposobu postrzegania seniorów przez społeczeństwo, w szczególności dzieci i młodzież.

Program dla Gminy Darłowo został opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie we współpracy z Dziennym Domem „Senior +” w Wiekowie.

---

¹ Ustawa z dn. 11 września 2015r. o osobach starszych (Dz.U. 2015,poz. 1705).

² E. Kramkowska, Człowiek stary jako ofiara przemocy w rodzinie, Gdańsk 2016, s. 16.

³ Tamże, s. 26.

Rozdział I. Kontekst i diagnoza programu

1.1. Kontekst

Na koniec 2020 r. liczba ludności Polski wyniosła 38,3 mln, w tym ponad 9,8 mln stanowiły osoby w wieku 60 lat i więcej (ponad 25,6% populacji naszego kraju). Populacja osób w tym wieku wzrosła do 13,7 mln do 2050 r., a to oznacza, że 40% naszego społeczeństwa będą stanowili ludzie starsi.⁴

Analiza wskaźników demograficznych na przestrzeni ostatnich lat wskazuje, że społeczeństwo w Polsce starzeje się w coraz szybszym tempie. Wszystko wskazuje, że ten trend będzie się w najbliższych latach umacniał. Dlatego też ważna jest jak najdłuższa aktywność osób starszych. Aktywni seniorzy to osoby posiadające dużą zdolność i chęć do pracy oraz wnoszące istotny wkład w rozwój społeczeństwa obywatelskiego.⁵

Głównym celem polityki społecznej wobec osób starszych jest stałe podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa.

Dzięki polityce dotyczącej aktywnego starzenia się, postępowi technologii związanych ze zdrowiem oraz poprawie warunków życia średnie trwanie życia wśród osób starszych w UE uległo wydłużeniu. Według prognoz GUS, w roku 2030 osoby w wieku 65 lat i starsze stanowić będą 23,8% społeczeństwa, natomiast w roku 2060 już 36,2%. Prognozy te są związane z faktem, iż średnia długość życia ludzkiego systematycznie wzrasta. W rezultacie rośnie liczba osób najstarszych (w wieku 60 lat i starszych) i spada liczba osób młodych, które mogłyby opiekować się osobami starszymi (członków rodziny lub pracowników służby zdrowia). Dane statystyczne GUS podają, że żyjemy prawie dwa razy dłużej niż nasi przodkowie sprzed stu lat, a w okresie ostatnich 50 lat odsetek ludzi dożywających starości wzrósł ponad dwukrotnie i będzie rósł dalej (wg GUS- Prognoza demograficzna Polski na lata 2014-2050). Dlatego tak ważne jest inicjowanie i realizowanie usług wspierających osoby starsze.

1.2. Dane podstawowe

Gmina Darłowo leży w województwie zachodniopomorskim, w północno-zachodniej części powiatu sławieńskiego. Siedzibą Gminy jest Miasto Darłowo, które nie wchodzi w skład gminy (jest osobną gminą miejską). Powierzchnia gminy wynosi 269,45 km². Gmina leży na Równinie Słupskiej i Wybrzeżu Słowińskim nad Morzem Bałtyckim. Tereny leśne zajmują 22% powierzchni Gminy, a użytki rolne 58%.

---

⁴ Sprawozdanie z realizacji Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych (ASOS) na lata 2014-2020 /Edycja 2020, s. 3.

⁵ Tamże, s. 3.

Przez gminę Darłowo przebiega droga krajowa nr 37 (trasa ta łączy centrum Darłowa z drogą DK6 w okolicy Karwic) oraz drogi wojewódzkie: nr 203 łącząca Darłowo z Koszalinem (37 km) i Postominem (22 km) z Ustką (38 km) oraz nr 205 do Darłówka (3 km) i Sławna (22 km) i dalej do Bobolic (80,5 km). Przez gminę przebiega również droga kolejowa łącząca Darłowo ze Sławnem oraz Stargard z Wejherowem. Najbliższy dworzec kolejowy jest w mieście Darłowo. Gmina sąsiaduje z: miastem Darłowem, gminami: Malechowo, Postomino i Sławno z powiatu sławieńskiego, gminami: Mielno i Sianów z powiatu koszalińskiego.⁶

W skład gminy wchodzi 31-sołectw oraz 46-miejscowości, w tym:

- 1) **Sołectwa:** Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Gleźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Kowalewiczki, Krupy, Rusko, Sińczycza, Słowino, Stary Jarosław, Sulimice, Wicie, Wiekowice, Zakrzewo, Zielnowo, Żukowo Morskie;
- 2) **Wsie:** Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Gleźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Kowalewiczki, Krupy, Nowy Jarosław, Nowy Kraków, Palczewice, Porzecze, Rusko, Sińczycza, Słowino, Stary Jarosław, Sulimice, Wicie, Wiekowice, Zagórzyn, Zakrzewo, Zielnowo, Żukowo Morskie;
- 3) **Osady:** Borzyszkowo, Czarnolas, Darłowiec, Dąbkowice, Gleźnowko, Gorzebądz, Gorzyca, Kępka, Leśnica, Pęciszewko, Różkowo, Słowinko, Trzmielewo, Wiekowo.

Liczba mieszkańców gminy Darłowo, stan na dzień 31.12.2020r. wynosiła 7841 (w tym: osoby zameldowane na pobyt stały 7756 oraz na pobyt czasowy 85). Poniżej znajduje się tabela nr 1 dotycząca liczby ludności z podziałem na poszczególne sołectwa oraz tabela nr 2 dotycząca ilości osób zameldowanych w gminie Darłowo.

Tabela 1 Wykaz ludności w sołectwach gminy Darłowo (stan na dzień 31.12.2020r.).

Wykaz ludności (stan na 31.12.2020)					
L.p.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	L.p.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców
1.	Barzowice	252	24.	Kowalewiczki	164
2.	Bobolin	168	25.	Krupy	364
3.	Boryszewo	192	26.	Leśnica	32
4.	Borzyszkowo	49	27.	Nowy Jarosław	193
5.	Bukowo Morskie	379	28.	Nowy Kraków	17
6.	Cisowo	315	29.	Palczewice	87
7.	Czarnolas	1	30.	Pęciszewko	92
8.	Darłowiec	14	31.	Porzecze	173
9.	Dąbki	297	32.	Rusko	283
10.	Dąbkowice	1	33.	Sińczycza	129
11.	Dobiesław	342	34.	Słowinko	26
12.	Domasławice	471	35.	Słowino	398

⁶ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Darłowo na lata 2021-2027, s.13.

13.	Drozdowo	171	36.	Stary Jarosław	545
14.	Gleźnowo	200	37.	Sulimice	134
15.	Gleźnowko	91	38.	Trzmielewo	19
16.	Gorzębądz	12	39.	Wicie	67
17.	Gorzycza	7	40.	Wiekowice	380
18.	Jeżyce	275	41.	Wiekowo	206
19.	Jeżyczki	345	42.	Zagórzyn	76
20.	Kęпка	2	43.	Zakrzewo	221
21.	Kopań	143	44.	Zielnowo	80
22.	Kopnica	109	45.	Żukowo Morskie	136
23.	Kowalewice	183	Ogół m		7841

Źródło: Dane pozyskane z ewidencji ludności Urzędu Gminy Darłowo.

Tabela 2 Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w gminie Darłowo w latach 2018 - 2020

Gmina Darłowo			
<i>Rok</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Liczba osób zameldowanych	7817	7790	7756

Źródło: Dane pozyskane z ewidencji ludności Urzędu Gminy Darłowo.

Na terenie gminy Darłowo funkcjonują następujące jednostki organizacyjne Gminy Darłowo: Szkoła Podstawowa w Starym Jarosławiu, Szkoła Podstawowa im. Ratowników Morskich w Dąbkach, Szkoła Podstawowa im Ludzi Morza w Kopnicy, Gminna Biblioteka Publiczna w Domasławicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie, Dzienny Dom „Senior +” w Wiekowie, Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach, Gminny Żłobek „Dziecięcy Zakątek” w Rusku.

1.3. Osoby starsze w Polsce

Prognoza dla gmin, pomimo istotnie skróconego horyzontu czasowego w porównaniu do prognoz dla nadrzędnych jednostek terytorialnych pokazuje szybki proces starzenia się ludności, który będzie miał miejsce w niedalekiej przyszłości.. W 2030r. gminy z udziałem osób starszych przekraczającym 20% będą stanowiły już prawie dwie trzecie wszystkich gmin w Polsce. Najmłodsze demograficznie będą obszary położone na Pomorzu i w Małopolsce, w których gmin z wysokim odsetkiem osób w wieku 65 i więcej lat będzie stosunkowo niewiele.⁷

Proces demograficzny związany ze starzeniem się ludności cechuje się coraz większą dynamiką. W ostatnich latach wskaźnik starzenia się w Polsce z roku na rok wzrasta. Według przewidywań GUS liczba osób w wieku powyżej 65 roku życia zwiększy się w roku

⁷ Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030, Warszawa 2017r., s. 12.

2035 do 8,35 mln, co stanowić będzie 23% ogólnej populacji kraju. Relacja osób pracujących i niepracujących ulegnie przy tym znacznemu pogorszeniu. W 2035r. na 1000 osób w wieku produkcyjnym będzie przypadać średnio 736 osób w wieku nieprodukcyjnym, a w 2060 roku już 1070. Będzie to miało poważne skutki dla wzrostu gospodarczego. Tabela nr 3 obrazuje prognozę ludności Polski do 2035r. według płci w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3 Prognoza ludności Polski w wieku poprodukcyjnym w latach 2025 - 2035 (w tys).

Rok	Ogółem	Mężczyźni 65+	Kobiety 60+
2025	8996,7	3170,6	5862,1
2030	9289,1	3333,8	5655,3
2035	9621,7	3419,8	6201,9

Źródło: Prognoza ludności na lata 2008 - 2035. GUS.

1.4. Osoby starsze w Gminie Darłowo

Na dzień 31.12.2020r. na terenie gminy Darłowo zameldowanych na pobyt stały było 7756 osób. Biorąc pod uwagę dane zawarte w tabeli nr 2 podrozdziału I.2 (str. 6 Programu), należy zwrócić szczególną uwagę, że od 2018 roku zmniejszeniu uległa populacja mieszkańców gminy Darłowo. Na przestrzeni lat 2018-2020 przyrost naturalny również uległ zmniejszeniu, co obrazuje liczbowo poniższa tabela nr 4.

Tabela 4 Przyrost naturalny w Gminie Darłowo w latach 2018 - 2020

Rok	2018	2019	2020
Urodzenia	72	73	73
Zgony	84	86	93

Źródło: Dane z ewidencji ludności Urzędu Gminy Darłowo

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, tj. kobiety w wieku powyżej 60 roku życia oraz mężczyźni w wieku powyżej 65 roku życia w 2020 roku wyniosła 1344 osoby, co stanowiło 17,33% ogółu mieszkańców Gminy Darłowo. Poniżej przedstawiono tabelę nr 5 dotyczącą liczby osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2018-2020.

Tabela 5 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2018 - 2020

Rok	2018	2019	2020
Kobiety 60+	853	861	896
Mężczyźni 65+	409	425	448
Ogółem	1262	1286	1344

Źródło: Dane z ewidencji ludności Urzędu Gminy Darłowo

Analizując powyższe dane należy zwrócić szczególną uwagę na wzrost liczebności osób w wieku poprodukcyjnym. Dla gminy oznacza to potrzebę działań nakierowanych na promowanie aktywności i wsparcia tej grupy wiekowej mieszkańców. Tabela nr 6 przedstawia liczbę mieszkańców Gminy Darłowo (stan na dzień 31.12.2020r.) w poszczególnych grupach wiekowych.

Tabela 6 Liczba mieszkańców Gminy Darłowo w poszczególnych grupach wiekowych

Przedział wiekowy	Liczba osób
0-6 lat	535
7-18 lat	1030
19-60 lat kobiety	2230
19-65 lat mężczyźni	2617
60+ kobiety	896
65+ mężczyźni	448
Ogółem	7756

Źródło: Dane z ewidencji ludności Urzędu Gminy Darłowo

Dane demograficzne Gminy Darłowo podobnie jak te wynikające z prognoz ludności gmin GUS pokazują, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie regularnie się zwiększała w stosunku do grupy osób aktywnych zawodowo. Stąd bardzo istotnym ze strony Gminy Darłowo jest odpowiednie opracowanie i kontynuacja lokalnej polityki senioralnej.

Rozdział II. Formy pomocy dla seniorów

II.1. Usługi opiekuńcze

Jedną z podstawowych form opieki nad osobami starszymi jest świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Usługi te oprócz czynności pielęgnacyjno-opiekuńczych obejmują również czynności polegające na zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych (zakupy, przygotowanie posiłków, palenie w piecu, mycie okien, utrzymanie w porządku i czystości pomieszczeń, pranie, itd.).

Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych przysługuje osobom, o których mowa w art. 50 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej i w zakresie tam określonym.⁸

Na terenie gminy Darłowo usługi opiekuńcze organizuje i świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie, których odpłatność bądź zwolnienie z odpłatności zostało uregulowane Uchwałą Nr XXXIII.355.2021 Rady Gminy Darłowo z dnia 23 marca 2021r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług

⁸ Uchwała Nr XXXIII.355.2021 Rady Gminy Darłowo z dn. 23 marca 2021r.

opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania (w latach 2018-2020 obowiązywała uchwała Nr VI.59.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 27 lutego 2019r.).

W latach 2018-2020 z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie w formie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania dla osób w wieku 60+ skorzystało łącznie 37 beneficjentów. Usługi w ramach pomocy sąsiedzkiej świadczone były przez opiekunkę zatrudnioną na umowę o pracę oraz osoby zatrudnione w ramach umowy cywilno-prawnej (tj. umowy zlecenia).

Poniżej znajduje się tabela nr 7 przedstawiająca liczbę osób, które skorzystały z ww. formy pomocy w poszczególnych w latach 2018-2020 wraz z kosztami tych usług.

Tabela 7 Liczba osób w wieku powyżej 60 roku życia korzystających z usług opiekuńczych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie

Rok	2018	2019	2020
Liczba beneficjentów	14	11	12
Koszt	76.505,43 zł	73.244,80 zł	95.666,50zł

Źródło: Dane pozyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie.

II.2. Dzienny Dom „Senior +” w Wiekowie

Na terenie gminy Darłowo funkcjonuje Dzienny Dom „Senior +” w Wiekowie (jednostka budżetowa Gminy Darłowo), który powstał w 2015r. na podstawie Uchwały Nr XV.122.2015 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 października 2015r. w sprawie utworzenia Dziennego Domu „Senior-Wigor” w Wiekowie oraz zmieniającą ją Uchwałą Nr XLI.394.2017 Rady Gminy Darłowo z dnia 15 listopada 2017r. (zmiana nazwy placówki z Dzienny Dom „Senior-Wigor” w Wiekowie na Dzienny Dom „Senior +” w Wiekowie).

Początkowo utworzony dla 20 seniorów w wieku 60+ nieaktywnych zawodowo. Z uwagi na potrzebę tego typu wsparcia dla osób starszych od 2016 roku zwiększono liczbę miejsc do 24. Poniżej przedstawiono tabelę nr 8 dotyczącą liczby beneficjentów placówki.

Tabela 8 Liczba beneficjentów Dziennego Domu „Senior+” w Wiekowie w latach 2018-2020.

Rok		2018	2019	2020
Liczba beneficjentów		24	24	20
w tym	kobiety	20	20	16
	mężczyźni	4	4	4
W tym osoby niepełnosprawne		21	18	17
w stopniu	znacznym	8	6	5
	umiarkowanym	7	7	8
	lekkim	6	5	4

Źródło: Dane pozyskane z Dziennego Domu „Senior +” w Wiekowie

Seniorzy w trakcie pobytu w placówce otrzymują jeden gorący posiłek dziennie (obiad) oraz drugie śniadanie. Zapewniona jest systematyczna rehabilitacja z kinezyterapią, psychoterapia, usługi pielęgniarские, praca socjalna oraz zajęcia o charakterze edukacyjnym i hobbystycznym. Wszystkie osoby są dowożone do placówki na koszt Gminy Darłowo busem przystosowanym do transportu osób niepełnosprawnych, zakupionym w 2019 roku.

Odpłatność za pobyt została uregulowana Uchwałą nr XVIII.189.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 14 lutego 2020r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu „Senior +” w Wiekowie.

Od 2015 roku Gmina Darłowo regularnie składała oferty realizacji zadania w ramach Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2015-2020. Poniżej przedstawiono kwoty dotacji pozyskanej na dofinansowanie kosztów funkcjonowania placówki w latach 2018-2020 (tabela nr 9).

Tabela 9 Kwota dotacji pozyskanej na rzecz funkcjonowania Dziennego Domu „Senior +” w Wiekowie w latach 2018-2020.

Rok	2018	2019	2020
Otrzymana kwota dotacja (w zł)	86.400	86.400	86.400

Źródło: Dane pozyskane z Dziennego Domu „Senior +” w Wiekowie

Działalność placówki od momentu powstania jest zgodna z wymogami Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 oraz aktualnie z Programem Wieloletnim „Senior +” na lata 2021-2025. Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania Dziennego Domu „Senior+” w Wiekowie dostępne są na stronie internetowej placówki, tj.: <http://senior-plus.gminadarlowo.pl>.

II.3. Programy i inicjatywy profilaktyki zdrowotnej i społecznej

W latach 2018 – 2020 w Gminie Darłowo realizowane były poniżej przedstawione programy profilaktyki zdrowotnej i społecznej (punkty od 1 do 10), które skierowane były bezpośrednio lub pośrednio do osób starszych.

- 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień dla Gminy Darłowo na 2018 rok** (przyjęty Uchwałą Nr XL.III.409.2017 Rady Gminy Darłowo z dnia 22 grudnia 2017r.);
- 2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień dla Gminy Darłowo na 2019 rok** (przyjęty Uchwałą Nr IV.25.2018 Rady Gminy Darłowo z dnia 28 grudnia 2018r.);
- 3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień dla Gminy Darłowo na 2020 rok** (przyjęty Uchwałą Nr XV.171.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 18 grudnia 2019r.).

Celem strategicznym ww. programów było zmniejszenie rozmiarów uzależnień w Gminie Darłowo i związanych z tym problemem szkód społecznych i zdrowotnych. Wśród zadań ww. programów wymieniono m.in.:

- a) zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osób uzależnionych,
- b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- c) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
- d) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii,
- e) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Szczegółowe działania znajdują się w sprawozdaniach Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Darłowo.

4. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo na lata 2016-2020 (przyjęty Uchwałą Nr XIX.165.2016 Rady Gminy Darłowo z dnia 19 lutego 2016r.).

Program był kompatybilny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Darłowo na lata 2014-2020. Misją programu było zapewnienie mieszkańcom Gminy Darłowo rozwoju osobistego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Wszelkie działania zmierzały do tworzenia warunków sprzyjających instytucji rodziny, aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, rozwojem społeczeństwa obywatelskiego. Celem nadrzędnym było utworzenie sprawnego i profesjonalnego społecznego systemu podejmującego i wspierającego działania w zakresie przemocy domowej.

Szczegółowe sprawozdania z realizacji programu są dostępne w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Darłowie.

5. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo na lata 2021-2024 (przyjęty Uchwałą Nr XXIX.312.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 18 grudnia 2020r.).

Głównym celem wyznaczonym w Programie jest rozwój skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie profesjonalnej pomocy i ochrony jej ofiarom oraz intensyfikacja oddziaływań na jej sprawców.

6. Program profilaktyki szczepień ochronnych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Darłowo po 65 roku życia na lata 2017-2020 (przyjęty Uchwałą Nr XXXI.270.2017 Rady Gminy Darłowo z dnia 15 lutego 2017r. zmienioną Uchwałą Nr XXXIII.291.2017 Rady Gminy Darłowo z dnia 21 marca 2017r.).

Celem głównym programu jest obniżenie liczby zachorowań na grypę u osób starszych oraz powikłań pogrypowych. Cele szczegółowe: spadek częstości występowania grypy u osób objętych programem, zmniejszenie liczby powikłań, zmniejszenie liczby osób objętych programem w Podstawowej Opiece Zdrowotnej z powodu grypy, co spowoduje obniżenie kosztów funkcjonowania opieki zdrowotnej, podniesienie świadomości zdrowotnej, szczególnie w zakresie konieczności stosowania szczepień przeciwko grypie, osób powyżej 65 roku życia, uczestniczących w programie.

W latach 2018-2020 z bezpłatnych szczepień przeciwko grypie skorzystało łącznie 90 mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia (szczegółowo obrazuje to poniższa tabela).

Tabela 10 Liczba mieszkańców Gminy Darłowo korzystających z Programu profilaktyki szczepień ochronnych przeciwko grypie w latach 2018-2020

Rok	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców	50	70	95
Koszt szczepień (w zł)	1.900	3.710	3.465

Źródło: Dane Urzędu Gminy Darłowo

7. **Program Polityki Społecznej pn. „Rehabilitacja lecznicza mieszkańców Gminy Darłowo na lata 2017-2019”** (przyjęty Uchwałą Nr XXXVI.336.2017 Rady Gminy Darłowo z dnia 28 czerwca 2017r.);

8. **Program Polityki Społecznej pn. „Rehabilitacja lecznicza mieszkańców Gminy Darłowo na lata 2020-2025”** (przyjęty Uchwałą Nr XII.128.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 13 września 2019r.).

Celem głównym programów była i jest poprawa i podtrzymywanie ogólnej sprawności osób z przewlekłymi lub pourazowymi schorzeniami narządu ruchu, układu kostnego i mięśniowego lub ośrodkowego/obwodowego układu nerwowego. Zmniejszenie bólu, przywrócenie sprawności i funkcji narządów organizmu w tym kręgosłupa, narządów ruchu, poprawa sprawności mięśni i stawów, poprawa koordynacji ruchowej i mięśniowej, poprawa operatywności ośrodkowego/obwodowego układu nerwowego.

W latach 2017-2018 z rehabilitacji w ramach ww. programu skorzystało łącznie 357 osób. Poniżej przedstawiona została tabela nr 11 dotycząca liczby mieszkańców Gminy Darłowo, w poszczególnych latach, która skorzystała z rehabilitacji w ramach ww. programu oraz koszt zabiegów rehabilitacyjnych dla tych mieszkańców.

Tabela 11 Liczba mieszkańców Gminy Darłowo korzystających z Programu pn. „Rehabilitacja lecznicza mieszkańców Gminy Darłowo” w latach 2018-2020

Rok	2018	2019 „60+”	2020
Liczba mieszkańców	243	104	183
Koszt rehabilitacji (w zł)	37.700	14.920	41.581

Źródło: Dane Urzędu Gminy Darłowo

9. **Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Darłowo na lata 2017-2023** (przyjęty Uchwałą Nr XLIV.422.2018 Rady Gminy Darłowo z dnia 31 stycznia 2018 roku).

Celem głównym programu jest wyrównanie szans mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przywrócenie wszystkim grupom społecznym możliwości rozwoju oraz

wykorzystanie potencjału zawartego w lokalnej społeczności oraz potencjalnych atrakcjach turystycznych (rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru rewitalizacji, aktywizacja społeczna i wzmocnienie spójności mieszkańców obszaru rewitalizacji, atrakcyjna i zadbane przestrzeń publiczna służąca mieszkańcom).

10. **Karta Seniora Gminy Darłowo** (program przyjęty Uchwałą Nr X.108.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 25 czerwca 2019r.).

Celem programu jest podniesienie poziomu aktywności oraz zwiększenie możliwości zaspokojenia potrzeb seniorów poprzez: zwiększenie dostępności do usług publicznych poprawiających jakość życia seniorów; podniesienie aktywności i sprawności seniorów, poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury oraz zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych; umożliwienie seniorom rozwoju zainteresowań oraz aktywnego spędzania czasu; kształtowanie pozytywnego wizerunku seniorów oraz wzmacnianie poczucia własnej wartości.

Tabela 12 Liczba mieszkańców Gminy Darłowo korzystających z Programu „Karta Seniora Gminy Darłowo” w latach 2019-2020

Rok	2019	2020
Kobiety	94	27
Mężczyźni	45	6
Ogółem	139	33

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie

11. **Karta Dużej Rodziny 3+** Gminy Darłowo (program przyjęty Uchwałą Nr X.84.2015 Rady Gminy Darłowo z dnia 29 czerwca 2015r.).

Celem programu jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej i kształtowanie jej pozytywnego wizerunku; wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez system ulg i zniżek oraz innych form wsparcia; wyrównywanie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych; tworzenie przyjaznego klimatu dla rodzin wielodzietnych i rozbudzanie wrażliwości społecznej na potrzeby tych rodzin; uwzględnienie wartości oraz potrzeb rodzin wielodzietnych w dokumentach strategicznych, programach i inicjatywach podejmowanych przez samorząd Gminy Darłowo we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i pracodawcami; współpraca ze szkołami i innymi placówkami oświatowymi w realizacji promocji i wsparcia rodzin wielodzietnych.

12. **Program Wspierania Rodziny dla Gminy Darłowo na lata 2019-2021** (przyjęty Uchwałą Nr IV.26.2018 Rady Gminy Darłowo z dnia 28 grudnia 2018r.).

Celem strategicznym programu jest wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji osiągnięte poprzez: kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny; tworzenie nowych oraz doskonalenie dotychczasowych form pomocy rodzinie, aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny, pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.

13. Projekt socjalny pn. „Spartakiada Seniorów-Aktywni w każdym wieku” w 2018r. współfinansowany ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego w ramach Programu Marszałkowskiego SPOŁECZNIK 2018.

Celem głównym projektu było budowanie tożsamości i spójności społeczeństwa gminy wiejskiej Darłowo poprzez integrację oraz współpracę seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku, który osiągnięto organizując wydarzenie główne czyli spartakiadę dla ok. 120 osób. Szczegółowe sprawozdanie z realizacji projektu znajduje się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Darłowie.

14. Projekt pn. „Profilaktyka – Aktywni 55+” w Gminie Darłowo w 2018r. (realizowany w ramach zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym).

Celem głównym projektu było wzmocnienie czynników chroniących od uzależnień, wskazania alternatywnych form aktywności poza sferą używek, jak również pozyskanie wiedzy jak zapobiegać i gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych.

15. „Przemocy w Rodzinie Mówimy Nie” w 2018 roku (w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” MRPiPS Edycja 2018, całkowita wartość projektu 40.552zł).

Celem głównym projektu była poprawa jakości i zwiększenia dostępności usług na rzecz osób zagrożonych i doznających przemocy w rodzinie

16. Aktywni w każdym wieku w 2019 roku (projekt socjalny dofinansowany ze środków Gminy Darłowo we współpracy ze Stowarzyszeniem „Odnaleźć Siebie” w Darłowie, całkowita kwota projektu 6.800zł).

Celem głównym projektu było budowanie tożsamości i spójności społeczeństwa gminy wiejskiej Darłowo poprzez integrację oraz współpracę seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku. W wydarzeniu głównym, którym była spartakiada seniorów i osób niepełnosprawnych (zawody sportowe + poczęstunek) w m-cu lipcu 2019r. w miejscowości Słowino, w której łącznie wzięło udział ok. 120 osób.

17. Projekt socjalny „Disco pod żaglami” w 2019 roku (dofinansowany ze środków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach, całkowita kwota projektu 8.750zł).

Celem głównym projektu było budowanie tożsamości i spójności społeczeństwa gminy wiejskiej Darłowo poprzez integrację oraz współpracę seniorów i osób niepełnosprawnych z innymi mieszkańcami gminy Darłowo w środowisku, a także osobami przebywającymi na wycieczce letniej w uzdrowisku Dąbki.

18. Projekt socjalny pn. „Mikołaj jest wśród nas”.

Skierowany był m.in. do samotnych osób starszych i niepełnosprawnych oraz podopiecznych Dziennego Domu „Senior +” w Wiekowie (dostarczenie świątecznych paczek żywnościowych).

II.4. Zespoły Śpiewaczy

Na terenie gminy Darłowo na dzień 31.12.2020r. funkcjonowało 8-zespołów śpiewaczy. Do chwili obecnej działają one w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie.

Trzy z nich, tj. „Domasławianie” z Domasławic, „Czerwone Korale” z Dobiesławia oraz „Złoty Łan” z Wiekowic funkcjonowały najdłużej (dwa pierwsze zespoły powstały w 2008r. w wyniku projektu realizowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie pn. „Aktywny Senior” dofinansowanego ze środków województwa zachodniopomorskiego). Zespoły te pełnią w Gminie Darłowo funkcję reprezentacyjną, posiadają do swojej dyspozycji gminne autokary (nieodpłatne wyjazdy na przeglądy muzyczne, festiwale). Od 2021 roku zespół „Czerwone Korale” z Dobiesławia zawiesił swoją działalność artystyczną.

Oprócz ww. zespołów od 2015 roku tworzyły się pozostałe zespoły śpiewaczy: „Bukowianki” z Bukowa Morskiego, „Cisowianie” z Cisowa, „Jarosławianki” ze Starego Jarosławia, „Sami Swoi” z Porzecza oraz „Marzenie” z Jeżyc.

Występy zespołów śpiewaczy odbywały się cyklicznie na imprezach gminnych, m.in. Dniach Gminy Darłowo, Dożynkach Gminnych, Folk Wicie, itp. Ponadto zapraszane były na występy do innych miejscowości zarówno z terenu gminy Darłowo, jak i powiatu a nawet województwa (np. Festiwal Piosenki Żołnierskiej, Patriotycznej, itp.). Członkowie zespołów utrzymują ze sobą stały kontakt, współpracują z zespołami z gmin ościennych.

Wszystkie zespoły korzystają z usług instruktorów śpiewania, których wynagrodzenie jest opłacane ze środków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie. Na potrzeby ww. zespołów nieodpłatnie używane są pomieszczenia świetlic wiejskich.

II.5. Kluby Seniora

W strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie działają Kluby Seniora (na dzień 31.12.2020r. na terenie gminy Darłowo funkcjonowało 15-klubów, zrzeszających ok. 200 osób). Zgodnie z obowiązującym regulaminem Kluby Seniora zostały utworzone w celu integracji i aktywizacji społecznej oraz zaspokajania potrzeb kulturalnych środowiska osób starszych na terenie gminy Darłowo. Są to grupy nieformalne, organizowane i prowadzone przez samych seniorów, nie posiadających osobowości prawnej. Przynależność do klubu jest oparta na zasadzie dobrowolności, dla osób powyżej 55 lat, które złożyły pisemną deklarację uczestnictwa. Koordynacją działalności Klubów Seniora zajmuje się referent ds. społecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie.

W latach 2018-2020 kluby seniora brały udział w różnorodnych działaniach, opisanych szczegółowo poniżej.

W 2018 roku odbywały się systematyczne spotkania śpiewaczy w świetlicach wiejskich (opłata instruktorów zespołów śpiewaczy, działających w 8-miejscowościach). Pracownicy socjalni organizowali spotkania informacyjno-promocyjne oraz edukacyjne dla członków klubów seniora w ramach realizowanych w 2018 roku projektów Dla grupy 43-seniorów została zorganizowana wycieczka integracyjna o charakterze edukacyjnym w ramach REGIONALBUSA. Seniorzy brali również udział w wyjazdach do teatru, kina oraz muzeum. członkowie klubów seniora spotykali się podczas imprez integracyjnych okolicznościowych

we własnym środowisku lokalnym oraz na szczeblu gminnym np. Dni Gminy Darłowo oraz Dożynki Gminne, Folk Wicie, Piknik Stowarzyszenia Klub Amazonki w Darłowie, Zabawa Andrzejkowa w dwóch świetlicach, spotkania opłatkowe (dowóz osób na imprezy opłacony przez gminę). Aktywnie uczestniczyli w działaniach w ramach realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowo projektów.

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie organizował cykliczne spotkania informacyjne z przedstawicielami klubów seniora oraz zespołów śpiewaczy. W GOPS Darłowo jest zatrudniony referent ds. społecznych odpowiedzialny za kontakt z klubami seniora i zespołami śpiewaczy, koordynujący działania na rzecz seniorów.

Gminna Rada Seniorów w siedzibie UG Darłowo oraz GOPS Darłowo przygotowała skrzynki wniosków, do której zainteresowane osoby mogły zgłaszać pisemnie swoje uwagi, propozycje, itp. Zorganizowane zostało spotkanie liderów klubów seniora, zespołów śpiewaczy, członków Gminnej Rady Seniorów z przedstawicielami Rady Gminy Darłowo, na którym zostały przedstawione i omówione ww. wnioski.

Na zlecenie Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zostały przeprowadzone badania ankietowe m.in. wśród osób starszych i niepełnosprawnych (diagnoza problemów społecznych oraz potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie realizował następujące projekty na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym: Aktywni w każdym wieku i Disco pod żaglami.

Członkowie klubów seniora korzystali z różnych form oferty kulturalnej, poprzez zorganizowane przez tut. Ośrodek 2-wyjazdy do Kina Bajka w Darłowie (dla 68 osób łącznie) oraz 2-wyjazdy do teatrów w: Koszalinie i Słupsku (dla 126 osób łącznie). Zorganizowano dla 80-seniorów jednodniową wycieczkę integracyjną o charakterze edukacyjnym na Kaszuby/Kościerzyna-Łubiana.

Członkowie klubów seniora z terenu gminy Darłowo wzięli również udział w 2-spotkaniach integracyjnych (Zabawach Andrzejkowych) w miejscowościach: Wiekowice (50 osób) oraz Jeżyce (70 osób). W ramach własnych środków i pracy członków klubów seniora we współpracy z sołtysami i radami sołeckimi oraz pracownikami świetlic wiejskich w poszczególnych miejscowościach przygotowano spotkania okolicznościowe z okazji m.in. Dnia Babci i Dziadka, Dnia Kobiet, Dnia Dziecka, ostatek, wigilijno-opłatkowe.

W klubach seniora odbywały się ponadto spotkania tematyczne oraz edukacyjno-informacyjne z pracownikami socjalnymi w ramach realizowanych w 2019 roku projektów.

W 2020 roku świetlice wiejskie do m-ca marca 2021r./wstrzymanie działalności placówek/ organizowały imprezy i spotkania integracyjne dla wszystkich mieszkańców gminy Darłowo. Ponadto dla seniorów przygotowane zostały spotkania okolicznościowe z okazji Dnia Babci. Cykliczne spotkania członków klubów seniora odbywały się również do m-ca marca 2020r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie z uwagi na pandemię COVID-19 nie zrealizował zaplanowanych projektów socjalnych (zachowanie bezpieczeństwa sanitarnego, zakaz zgromadzeń, praca zdalna, itd.). W przypadku potrzeb zgłoszonych przez osoby starsze samotne i niepełnosprawne pracownicy socjalni dowozili żywność i leki,

a także w przypadku kwarantanny bądź izolacji worki na śmieci w miejsce zamieszkania zgłaszających. W miesiącu grudniu 2020r. zrealizowano projekt pn. „Mikołaj jest wśród nas”. Członkowie klubów seniora mieli możliwość skorzystania z wyjazdu do teatru. Osoby starsze będące w składzie zespołów śpiewaczy spotykały się na świetlicach wiejskich (próby śpiewu z instruktorem).

Z uwagi na pandemię COVID-19 nie było możliwości realizacji zaplanowanych przez GOPS Darłowo dla seniorów działań.

II.6. Koła Gospodyń Wiejskich

Na dzień 31.12.2020r. na terenie gminy Darłowo działało **5-kół** gospodyń wiejskich. Powstały w 2018 roku: „Mufinki” w Nowym Jarosławiu oraz w 2019 roku: „Bystra Woda” w Wiekowicach, „Zakręcone Babeczki” w Wiekowie, „Boryszewianki” w Boryszewie, „Tęcza” w Rusku - na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018r. o kołach gospodyń wiejskich. Ww. ustawa określa formy i zasady dobrowolnego zrzeszania się w kołach gospodyń wiejskich, tryb ich zakładania oraz organizację kół gospodyń wiejskich działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W 2021r. do grona ww. kół dołączyło Koło Gospodyń Wiejskich w Dobiesławiu (dane ze strony internetowej ARiMR).

Zgodnie z ustawą koło gospodyń wiejskich jest dobrowolną, niezależną od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną społeczną organizacją mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającą na rzecz środowisk wiejskich. Koło reprezentuje interesy i działa na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin, a także wspiera wszechstronny rozwój terenów wiejskich. Koło gospodyń wiejskich w szczególności: prowadzi działalność społeczno-wychowawczą i oświatowo-kulturalną w środowiskach wiejskich; prowadzi działalność na rzecz wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich; wspiera rozwój przedsiębiorczości kobiet; inicjuje i prowadzi działania na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet na wsi; upowszechnia i rozwija formy współdziałania, gospodarowania i racjonalne metody prowadzenia gospodarstw domowych; reprezentuje interesy środowiska kobiet wiejskich wobec organów administracji publicznej; rozwija kulturę ludową, w tym w szczególności kulturę lokalną i regionalną.⁹

Wśród członków kół gospodyń wiejskich działających na terenie gminy Darłowo znajdują się osoby pełnoletnie (w różnym przedziale wiekowym), w tym: członkowie klubów seniora i inne osoby starsze. Spotkania członków kół gospodyń wiejskich odbywają się w pomieszczeniach sal wiejskich w ww. miejscowościach, użyczonych im nieodpłatnie przez Gminę Darłowo.

II.7. Place rekreacji ruchowej

Ważnym czynnikiem umożliwiających tzw. „pozytywne starzenie się” jest regularna aktywność ruchowa seniorów, która przyczynia się do wydłużenia okresu ich fizycznej sprawności i niezależności, a co za tym idzie poprawy jakości życia. Systematyczny trening fizyczny znacznie zwiększa i poprawia wydolność organizmu.

Miejscom przystosowanym do aktywizacji fizycznej m.in. seniorów są uruchomione place rekreacji z urządzeniami siłowni zewnętrznych, które powstały:

- na placu przy budynku Dziennego Domu „Senior +” w Wiekowie,
- plac przy Placówce Wsparcia Dziennego w Drozdowie,
- sołectwa: Rusko, Domasławice, Kowalewice, Jeżyce, Krupy, Stary Jarosław
- teren przy promenadzie w Wiciu,
- teren przy budynku szkolnym: Społecznej Szkoły Podstawowej w Dobiesławiu,
- park przy Jeziorze Bukowo w Dąbkach.

---

⁹ Ustawy z dnia 9 listopada 2018r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz.U. 2018, poz. 2212).

Place rekreacji ruchowej cieszą się bardzo dużą popularnością i umożliwiają aktywne spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu. Już pierwsze dni ich działania pokazały, że zewnętrzne siłownie były bardzo potrzebne mieszkańcom naszej Gminy, są znakomitym miejscem spotkań dla seniorów, rodziców wychodzących z dzieckiem na spacer oraz dla młodzieży.

W 2018 roku Uchwałą nr II.11.2018 Rady Gminy Darłowo z dnia 27 listopada 2018r. utworzono Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach, będące jednostką budżetową Gminy Darłowo.

Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach zlokalizowane jest nad Jeziorem Bukowo. Na terenie przystani żeglarskiej znajdują się: pomosty do cumowania jachtów i łodzi motorowych, slip oraz dźwig do cumowania łodzi, zaplecze techniczne oraz sanitarne, wypożyczalnia sprzętu rekreacyjnego. Nabrzeża wyposażone są w dostęp do energii elektrycznej. W obiekcie usytuowanym na terenie Centrum znajdują się prysznice, toalety oraz kuchnia. Dodatkowo przy Centrum zlokalizowany jest warsztat remontowy oraz hangar do zimowania łodzi oraz składowania silników. W budynku głównym skorzystać można z bezpłatnego Internetu.¹⁰

Na potrzeby uczestników spływów kajakarskich w miejscowości Bukowo Morskie przy rzece Bagiennica powstała przystań kajakowa, którą administruje Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach. Regulamin korzystania z przystani został wprowadzony Uchwałą Nr VI.56.2019 Rady Gminy Darłowo z dnia 27 lutego 2019r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu korzystania z przystani kajakowej w miejscowości Bukowo Morskie”.¹¹

II.8. Dofinansowanie imprez na rzecz seniorów

W ramach otwartych konkursów ofert w latach 2018-2020 Wójt Gminy Darłowo udzielił jednej organizacji pozarządowej dotacji na realizację zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym w 2018 roku (w ogłoszonym otwartym konkursie na wsparcie realizacji zadań publicznych).

Zleceniobiorcą zadania było Stowarzyszenie „Odnaleźć Siebie” w Darłowie, które w okresie od 22.06.2018r. do 20.12.2018r. realizowało projekt pn. „Profilaktyka – Aktywni 55+ w Gminie Darłowo”. Całkowity koszt realizacji projektu wyniósł 20.650zł (w tym 20.000zł środki Gminy Darłowo).

Celem głównym projektu było wzmocnienie czynników chroniących od uzależnień, wskazania alternatywnych form aktywności poza sferą używek, jak również wiedzy, jak zapobiegać i gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych. Celami szczegółowymi było: podniesienie poziomu wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień, wzmocnienie roli seniora w Gminie Darłowo, podniesienie poziomu świadomości wagi bycia członkiem grupy, płynących korzyści, poczucia bezpieczeństwa jakie daje grupa.

Projekt obejmował działania w zakresie profilaktyki uzależnień w rozumieniu osłabiania – kompensowania poprzez wzmacnianie czynników chroniących. W ramach projektu zorganizowane działania miały na celu wypełnienie nadmiaru wolnego czasu seniorów, tak aby został on spożytkowany na nawiązanie nowych przyjaźni, pozyskania

---

¹⁰ Dane ze strony internetowej: <http://csw.gminadarlowo.pl/o-nas/>.

¹¹ Dane ze strony internetowej: <http://csw.gminadarlowo.pl/regulamin-przystani-kajakowej/>.

wiedzy i umiejętności przydatnej w ramach wzmocnienia kompetencji i umiejętności społecznych.

Działania zostały ujęte w trzech modułach: znam swoje prawa (tworzenie rady seniorów, nie daj się oszukać – zagrożenia, jak zapobiegać uzależnieniom i gdzie szukać pomocy), w gronie przyjaciół (terapia przez śpiew, integracja-spotkania okazjonalne), razem w świat (wyjazd o charakterze edukacyjnym).

W wyniku przeprowadzonych działań zostały osiągnięte następujące rezultaty:

-24 osoby wzięły udział w spotkaniach dotyczących tworzenia Rady Seniorów (w trakcie dwóch spotkań seniorzy zostali zaznajomieni z rolą oraz znaczeniem rady seniorów w gminie, spośród przedstawicieli klubów seniora zostali wyłonieni kandydaci na członków rady),

-51 osób wzięło udział w spotkaniu z przedstawicielami policji z Komendy Powiatowej Policji ze Sławna (w trakcie spotkania seniorzy zostali zapoznani z różnorodnością oszustw, jak metoda „na wnuczka”, oferty na usługi i produkty, na których zakup seniorzy decydują się pod wpływem chwili, poruszano również tematy związane z bezpieczeństwem na drodze), przedstawicielem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie (seniorzy zostali zaznajomieni z przysługującymi im ulgami, uprawnieniami z PFRON),

-52 osoby wzięły udział w spotkaniu dotyczącym profilaktyki uzależnień (spotkanie z pełnomocnikiem wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii mające na celu zaznajomienie z procedurami związanymi z podjęciem leczenia odwykowego, gdzie szukać pomocy, jakie są zagrożenia wynikające z nadużywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych),

-102 osoby wzięły udział w spotkaniach w ramach audycji muzycznych (koncert muzyków Filharmonii Koszalińskiej),

-4 zespoły muzyczne przez okres 6-miesięcy miały opłacone spotkania powiązane z nauką śpiewu (przygotowanie do występów podczas imprez gminnych: Dożynkach, Dniach Gminy),

-74 osoby wzięły udział w spotkaniu w miejscowości Domasławice w związku z 10-leciem istnienia 3-Klubów Seniora na terenie gminy Darłowo (podkreślenie wagi istnienia klubów seniora, w ramach których społeczność osób starszych ma możliwość samorealizacji, samostanowienia),

-144 osoby wzięły udział w spotkaniach w ramach wieczoru Andrzejkowego,

-75 osób wzięło udział w wyjeździe integracyjnym-wycieczce do Kołobrzegu.

Dzięki otrzymanemu dofinansowaniu Stowarzyszenie „Odnaleźć Siebie” w Darłowie do realizacji poszczególnych zajęć została zatrudniona wykwalifikowana kadra, dzięki czemu uczestnicy projektu mogli nabyć fachową wiedzę z zakresu profilaktyki uzależnień, jak kształtować relacje w grupie, umiejętnie planować wypoczynek.

W 2019 roku odbyła się spartakiada seniorów, zorganizowana w ramach realizowanego we współpracy ze Stowarzyszeniem „Odnaleźć Siebie” w Darłowie projektu pn. „Aktywni w każdym wieku”. Projekt został dofinansowany przez Gminę Darłowo w ramach zadania publicznego z zakresu Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, sportu w 2019r. Celem głównym projektu było budowanie tożsamości i spójności społeczeństwa gminy wiejskiej Darłowo poprzez integrację oraz współpracę seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku. W spartakiadzie wzięło udział łącznie 16 drużyn, w tym 12-klubów seniora (Bukowo Morskie, Cisowo, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Jeżyce, Kowalewice, Palczewice, Porzeczce, Słowino, Stary Jarosław, Wiekowo), Dzienny Dom „Senior +” w Wiekowie, Polski Związek Niewidomych w Darłowie, Klub Amazonki w Darłowie, Wiejska Ojczyzna z Jeżyczek.

II.9. Rada Seniorów

W związku z niwelowaniem istniejących barier w funkcjonowaniu rad seniorów oraz wspierania ich poprzez promowanie tworzenia gminnych rad seniorów Gmina Darłowo Uchwałą nr XLIV.427.2018 Rady Gminy Darłowo z dn. 31 stycznia 2018r. utworzona została Gminna Rada Seniorów. W dniu 16.08.2018r. odbyło się spotkanie inauguracyjne jej członków. Spotkania odbywają się minimum raz na kwartał. W razie potrzeby przewodniczący Gminnej Rady Seniorów zwołuje członków Rady na posiedzenia, które odbywają się w siedzibie biura Rady Gminy Darłowo.

Do głównych celów Gminnej Rady Seniorów należy: wzmacnianie aktywności obywatelskiej seniorów, zwiększanie poziomu integracji środowisk senioralnych i podmiotów działających w Gminie Darłowo na rzecz seniorów, budowanie pozytywnego wizerunku seniorów w społeczności lokalnej, jako ważnej grupy wpływającej na jej rozwój.

Do zadań rady należy w szczególności: monitorowanie polityki senioralnej w Gminie i podejmowanie działań w celu rozwiązywania bieżących problemów seniorów, pełnienie roli konsultacyjnej dla organów Gminy w sprawach dotyczących seniorów zamieszkałych na terenie Gminy, współpraca z organami Gminy, w tym opiniowanie aktów prawnych dotyczących spraw seniorów oraz przyjmowanie wniosków i postulatów w tym zakresie, tworzenie warunków aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym oraz wspieranie i pobudzanie środowisk senioralnych na rzecz podejmowania wspólnych inicjatyw lokalnych w Gminie.¹²

---

¹² Uchwała Nr XLIV.427.2018 Rady Gminy Darłowo z dn. 31 stycznia 2018r. w sprawie utworzenia Rady Seniorów Gminy Darłowo.

Rozdział III. Misja, obszary działania, cele

III.1. MISJA

Poprawa jakości życia osób w wieku 60+ poprzez zaspokojenie ich potrzeb i oczekiwań, zwiększenie aktywności, wzmocnienie integracji międzypokoleniowej oraz kształtowanie w społeczeństwie pozytywnego obrazu seniorów.

III.2. OBSZARY DZIAŁANIA

III.2.1. Obszar I: Profilaktyka zdrowotna

Cel strategiczny: Tworzenie optymalnych warunków w celu utrzymania i poprawy zdrowia seniorów.

Cel szczegółowy 1: Podnoszenie jakości oraz dostępności do usług medycznych i rehabilitacyjnych.

Działanie 1.1.

Wspieranie działań opieki geriatrycznej ukierunkowany na poprawę diagnostyki, leczenia i rehabilitacji.

Działanie 1.2.

Rozwój usług na rzecz seniorów w formie wsparcia całodobowego i dziennego.

Działanie 1.3.

Rozwój umiejętności i poprawa sprawności ruchowej seniorów.

Działanie 1.4.

Wykorzystanie dobrych praktyk w zakresie organizacji działalności podmiotów leczniczych z uwzględnieniem potrzeb osób starszych.

Cel szczegółowy 2: Utrzymanie sprawności zdrowotnej, fizycznej i psychicznej seniorów.

Działanie 2.1.

Opracowanie i prowadzenie badań profilaktycznych i programów zdrowotnych.

Działanie 2.2.

Podejmowanie działań nakierowanych na zwiększenie aktywności seniorów.

Działanie 2.3.

Tworzenie miejsc rekreacji ruchowej dla seniorów.

III.2.2. Obszar II: Infrastruktura i usługi socjalne

Cel strategiczny: Przeciwdziałanie wykluczeniu, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego.

Cel szczegółowy 1: Wsparcie osób starszych w miejscu zamieszkania.

Działanie 1.1.

Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym będącym w trudnej sytuacji materialnej.

Działanie 1.2.

Podnoszenie jakości i dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych.

Działanie 1.3.

Wspieranie placówek wspomagających osoby starsze (m.in.: dzienne domy pobytu, kluby seniora i inne).

Cel szczegółowy 2: Rozwój systemu opieki nad osobami starszymi, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w swoim środowisku.

Działanie 2.1.

Kierowanie osób całkowicie niesamodzielnych do domów pomocy społecznej.

Działanie 2.2.

Wsparcie rodzin opiekujących się osobami niesamodzielnymi.

Działanie 2.3.

Podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej w zakresie potrzeb seniorów.

Cel szczegółowy 3: Rozwój systemu poradnictwa i informacji.

Działanie 3.1.

Koordinacja działań podejmowanych przez podmioty na rzecz seniorów poprzez rozwój współpracy z Dziennym Domem „Senior +” w Wiekowie.

Działanie 3.2.

Rozwój poradnictwa rodzinnego, prawnego i psychologicznego dla seniorów.

Działanie 3.3.

Rozpowszechnianie informacji o dostępności do usług świadczonych na rzecz osób starszych przez instytucje i organizacje.

Działanie 3.4.

Rozwój pracy socjalnej na rzecz seniorów.

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w realizacji działań na rzecz osób starszych.

Działanie 4.1.

Zlecanie organizacjom pozarządowym działań na rzecz seniorów w ramach zadania publicznego.

Działanie 4.2.

Rozszerzenie działalności Dziennego Domu „Senior +” w Wiekowie poprzez współpracę z podmiotami zajmującymi się problematyką osób starszych.

Działanie 4.3.

Współpraca instytucji w zakresie tworzenia systemu wsparcia na rzecz osób starszych.

III.2.3. Obszar III: Aktywność seniorów i ich udział w życiu społecznym

Cel strategiczny: Rozwój aktywności społecznej, kulturalnej i zawodowej osób starszych.

Cel szczegółowy 1: Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

Działanie 1.1.

Rozwój wolontariatu wśród osób starszych, w tym pomocy sąsiedzkiej

Działanie 1.2.

Promowanie w środowisku seniorów form aktywnego spędzania czasu wolnego

Działanie 1.3.

Wspieranie podmiotów działających na rzecz aktywizacji osób starszych.

Działanie 1.4.

Realizacja programów i projektów w zakresie aktywizacji osób starszych.

Działanie 1.5.

Wspieranie istniejących i nowo powstających form aktywizacji osób starszych.

Działanie 1.6.

Rozwój usług edukacyjnych adresowanych do osób starszych.

Działanie 1.7.

Zwiększenie oferty usług rekreacyjnych, mających na celu rozwój zainteresowań seniorów.

Działanie 1.8.

Wspieranie aktywności poprzez działania Gminnej Rady Seniorów.

Cel szczegółowy 2: Wzrost aktywności osób starszych w życiu kulturalnym.

Działanie 2.1.

Zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej.

Działanie 2.2.

Promowanie twórczości artystycznej seniorów (festiwale, przeglądy, strony internetowe itp.).

Cel szczegółowy 3: Promocja aktywności osób starszych.

Działanie 3.1.

Organizacja konkursów promujących aktywność osób starszych.

Działanie 3.2.

Organizacja wydarzeń prezentujących i promujących aktywność osób starszych.

Działanie 3.3.

Prezentacja dobrych praktyk w dziedzinie aktywności osób starszych.

III.2.4 Obszar IV: Integracja międzypokoleniowa

Cel strategiczny: Wzmocnienie integracji międzypokoleniowej.

Cel szczegółowy 1: Promowanie i wzmacnianie solidarności międzypokoleniowej.

Działanie 1.1

Organizacja międzypokoleniowych spotkań integracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych, okolicznościowych, itd.

Działanie 1.2.

Realizacja projektów i inicjatyw międzypokoleniowych.

Działanie 1.3.

Wspieranie inicjatyw mających na celu promowanie właściwych relacji międzypokoleniowych.

Działanie 1.4.

Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej.

Rozdział IV. Wskaźniki

Cel	Wskaźniki	Źródło informacji o wskaźnikach
Tworzenie optymalnych warunków w celu utrzymania i poprawy zdrowia seniorów		
Podnoszenie jakości i dostępności do usług medycznych i rehabilitacyjnych	liczba miejsc geriatrycznych na terenie gminy, powiatu	Placówki służby zdrowia, UG
	ilość przeprowadzonych programów zdrowotnych,	
Utrzymanie sprawności zdrowotnej, fizycznej i psychicznej	ilość nowych inicjatyw nakierowanych na zwiększenie aktywności seniorów	NGO, GOPS, DDS+, CSW
	ilość placów rekreacji ruchowej dla seniorów	
Przeciwdziałanie wykluczeniu, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego		
Wsparcie osób starszych w miejscu zamieszkania	ilość osób korzystających z usług opiekuńczych	GOPS, NGO, DDS+
	liczba podmiotów świadczących usługi opiekuńcze	
	ilość placówek wspomagających osoby starsze (dienne domy pobytu, kluby seniora i inne)	
	wysokość środków przeznaczonych na pomoc finansową i rzeczową osobom starszym	
	Ilość podjętych inicjatyw samopomocowych	
Rozwój systemu opieki nad osobami starszymi, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w swoim środowisku	liczba osób z terenu gminy umieszczona w domach pomocy społecznej	GOPS, DDS+
	liczba pracowników pomocy społecznej przeszkolona w zakresie potrzeb seniorów	
Rozwój systemu poradnictwa i informacji	Ilość punktów informujących o usługach świadczonych na rzecz osób starszych przez organizacje i instytucje	UG, GOPS, DDS+, NGO, CSW
Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w realizacji działań na rzecz osób starszych	ilość zleconych organizacjom pozarządowym działań na rzecz seniorów w ramach zadania publicznego	UG, GOPS, DDS+, jednostki oświatowe
	ilość wspólnych przedsięwzięć instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz osób	

	starszych	
Rozwój aktywności społecznej, kulturalnej i zawodowej osób starszych		
Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym	wysokość środków z urzędu gminy przeznaczonych na rzecz realizacji działań na rzecz osób starszych	UG, GOPS
Wzrost aktywności osób starszych w życiu kulturalnym	ilość projektów zwiększających dostępność do oferty kulturalnej	GBP, DDS+, UG, GOPS
Promocja aktywności osób starszych	ilość projektów promujących twórczość artystyczną seniorów (festiwale, przeglądy muzyczne, strony internetowe, itp.)	UG, GOPS, CSW, GBP, DDS+, NGO, jednostki oświatowe
	ilość przeprowadzonych konkursów promujących aktywność osób starszych	
	ilość zorganizowanych konferencji, spotkań i innych wydarzeń prezentujących i promujących aktywność osób starszych	
Wzmocnienie integracji międzypokoleniowej		
Promowanie i wzmacnianie solidarności międzypokoleniowej	ilość zorganizowanych międzypokoleniowych spotkań integracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych, okolicznościowych, itd.	UG, GOPS, DDS+, GBP, jednostki oświatowe

Wyjaśnienie skrótów:

UG – Urząd Gminy Darłowo

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie

DDS+ - Dzienny Dom „Senior+” w Wiekowie

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Domasławicach

CSW – Centrum Sportów Wodnych w Dąbkach

NGO – organizacje pozarządowe

Rozdział V. Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na gromadzeniu informacji i sprawozdań od Realizatorów uczestniczących w Programie i kontrolowaniu efektów jego realizacji. Trafność, efektywność i celowość przyjętych i realizowanych działań zostanie oceniona na podstawie analizy rocznych sprawozdań, składanych do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie w terminie do 30 kwietnia danego roku za rok poprzedni. Zbiorcze sprawozdanie z realizacji Programu wszystkich Realizatorów będzie przygotowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie do 30 czerwca danego roku za rok poprzedni i przedstawione Radzie Gminy Darłowo.

Realizatorami Programu są:

- Gmina Darłowo,
- Dzienny Dom „Senior +” w Wiekowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie,
- Jednostki Oświatowe i Edukacyjne oraz Instytucje Kulturalne i Sportowe,
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Darłowie,
- Organizacje Pozarządowe, Kościoły, itp.

Podsumowanie

Założenia zawarte w Programie Wsparcia, Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych w Gminie Darłowo na lata 2022-2024 są odpowiedzią na prognozy demograficzne, według których w roku 2060 ponad 36% społeczeństwa osiągnie wiek 60+. Niezbędne jest zatem prowadzenie przez samorząd lokalny już dziś aktywnej polityki senioralnej wychodzącej naprzeciw nowym wyzwaniom w dziedzinie wspierania osób starszych, adekwatnej do potrzeb i oczekiwań środowiska seniorów. Podejmowane działania powinny wpływać na podnoszenie jakości życia osób starszych, a przede wszystkim zwiększać ich szanse na prowadzenie długiego, aktywnego, samodzielnego, niezależnego i godnego życia w miejscu swojego zamieszkania. Program Wsparcia, Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych w Gminie Darłowo na lata 2022-2024 ma na celu kontynuację gminnej polityki senioralnej, stworzenie Gminy jeszcze bardziej przyjaznej osobom w wieku senioralnym,

Zawarte w Programie cele i działania realizowane będą w zależności od posiadanych i pozyskanych przez Gminę Darłowo i Realizatorów Programu środków finansowych.

Bibliografia

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień dla Gminy Darłowo na 2018 rok
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień dla Gminy Darłowo na 2019 rok
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień dla Gminy Darłowo na 2020 rok
4. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Darłowo na lata 2017-2023
5. <https://www.arimr.gov.pl>
6. <http://csw.gminadarlowo.pl>
7. <http://senior-plus.gminadarlowo.pl>
8. Kramkowska E., Człowiek stary jako ofiara przemocy w rodzinie, Gdańsk 2016
9. Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030
10. Program profilaktyki szczepień ochronnych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Darłowo po 65 roku życia na lata 2017-2020
11. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo na lata 2016-2020
12. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo na lata 2021-2024
13. Program Polityki Społecznej pn. „Rehabilitacja lecznicza mieszkańców Gminy Darłowo na lata 2017-2019”
14. Program Polityki Społecznej pn. „Rehabilitacja lecznicza mieszkańców Gminy Darłowo na lata 2020-2021”
15. Sprawozdanie z realizacji Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020/edycja 2020.
16. Sprawozdanie z projektu „Profilaktyka – Aktywni 55+” w Gminie Darłowo w 2018r.
17. Sprawozdanie z projektu socjalnego pn. „Spartakiada Seniorów-Aktywni w każdym wieku” w 2018 roku.
18. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Darłowo na lata 2021-2027
19. Uchwały Nr XV.122.2015 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 października 2015r. w sprawie utworzenia Dziennego Domu „Senior-Wigor” w Wiekowie
20. Uchwała Nr XLI.394.2017 Rady Gminy Darłowo z dnia 15 listopada 2017r. (zmiana nazwy placówki z Dzienny Dom „Senior-Wigor” w Wiekowie na Dzienny Dom „Senior +” w Wiekowie).
21. Uchwałę nr II.11.2018 Rady Gminy Darłowo z dnia 27 listopada 2018r.
22. Uchwała Nr XLIV.427.2018 Rady Gminy Darłowo z dn. 31 stycznia 2018r. w sprawie utworzenia Rady Seniorów Gminy Darłowo
23. Uchwała Nr XVIII.189.2020 Rady Gminy Darłowo z dnia 14 lutego 2020r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu „Senior +” w Wiekowie
24. Uchwała Nr XXXIII.355.2021 Rady Gminy Darłowo z dn. 23 marca 2021r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania
25. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
26. Ustawa z dnia 11 września 2015r. o osobach starszych
27. Ustawa z dnia 9 listopada 2018r. o kołach gospodyń wiejskich

Spis rysunków i tabel

Spis tabel

Tabela 1 Wykaz ludności w sołectwach gminy Darłowo (stan na dzień 31.12.2020r.).....	5
Tabela 2 Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w gminie Darłowo w latach 2018 - 2020	6
Tabela 3 Prognoza ludności Polski w wieku poprodukcyjnym w latach 2025 - 2035 (w tys)....	7
Tabela 4 Przyrost naturalny w Gminie Darłowo w latach 2018 - 2020.....	7
Tabela 5 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2018 - 2020.....	7
Tabela 6 Liczba mieszkańców Gminy Darłowo w poszczególnych grupach wiekowych.....	8
Tabela 7 Liczba osób w wieku powyżej 60 roku życia korzystających z usług opiekuńczych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie	9
Tabela 8 Liczba beneficjentów Dziennego Domu „Senior+” w Wiekowie w latach 2018-2020.	9
Tabela 9 Kwota dotacji pozyskanej na rzecz funkcjonowania Dziennego Domu „Senior +” w Wiekowie w latach 2018-2020	10
Tabela 10 Liczba mieszkańców Gminy Darłowo korzystających z Programu profilaktyki szczepień ochronnych przeciwko grypie w latach 2018-2020.....	12
Tabela 11 Liczba mieszkańców Gminy Darłowo korzystających z Programu pn. „Rehabilitacja lecznicza mieszkańców Gminy Darłowo” w latach 2018-2020	12
Tabela 12 Liczba mieszkańców Gminy Darłowo korzystających z Programu „Karta Seniora Gminy Darłowo” w latach 2019-2020.....	13

Załącznik nr 1. Karta monitoringu

.....
 (pieczęć instytucji)

**Karta monitoringu
 do Programu Wsparcia, Aktywności i Integracji Osób Starszych w Gminie Darłowo
 na lata 2022-2024**

za rok .....

Obszar	Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Rodzaj podjętych działań (wraz z podaniem wskaźników)	Uwagi

.....
 (data i podpis osoby sporządzającej
 sprawozdanie, telefon kontaktowy)